

Blok tematyczny: Idą wakacje. Krajobrazy.

Temat: Morze szumi. Szumi las. A tam ciągle nie ma nas.

Cele: Zapoznać z nadmorskim krajobrazem. Wprowadzić głoskę „sz” i „rz”. Wprowadzić elementy polskiego krajobrazu. Ćwiczyć poprzez zabawę prawidłową wymowę. Kształcić umiejętność stawiania pytań i pracy w grupie.

Pomoce

Uczeń: piórnik z przyborami szkolnymi.

Nauczyciel: Zbiory wyrazów na „sz” i „rz”. Ikonografia związana z Bałtykiem.

Zapis w dzienniku: Witamy szumiące drzewa. Wprowadzenie głoski „sz”. Ćwiczenia onomatopieczne. Sprawdzamy, co szumi w przyrodzie. Kształcenie umiejętności stawiania pytań. Zapisywanie głoski „sz”. Segregowanie grup wyrazowych. Czytanie posegregowanych wyrazów. Ćwiczenia wymowy. Tworzenie wyrażen logicznych z nowymi wyrazami. Mimiczne wersje wyrażen i ich odgadywanie. Krajobraz Polski. Rymowanka. Kształcenie rozumienia ze słuchu. Opowiadanie o Helence. Wyrazy z „ż” w ćwiczeniach. Praca w grupach. Paski z wyrazami do wyboru.

Przebieg:

1. Powitanie. N. mówi: Dzień dobry, kochane drzewa... Tak, tak. Teraz wszyscy będziemy drzewami. Poszumimy sobie na powitanie. Wstańcie! Podnieście ręce do góry. Szy – szy –szy. N. imituje szum, poruszając rytmicznie rękoma nad głową. Dzieci powtarzają ruch i dźwięk.
2. N. pyta: Co szumi? Szumią drzewa. Szumi las. Szumi morze. Szumi rzeka. N. zadaje to pytanie wielokrotnie, a dzieci odpowiadają. Potem zmiana ról, wybrane dzieci zadają to samo pytanie koleżankom i kolegom.
3. Jak zapisujemy głoskę „sz” w języku polskim? Objasnienia N. Zapis na tablicy oraz prezentacja liter drukowanych w przygotowanych wcześniej tekstach.
4. Konkurs grup. Poszczególne grupy otrzymują zestawy wyrazów z głoską „sz”. Ich zadaniem jest posegregować wyrazy na trzy grupy(N. może stworzyć na potrzeby lekcji mniejsze ciągi wyrazowe).
 - **głoska „sz” występuje na początku wyrazu** (przykłady do wykorzystania: szafa, szachy, szachownica, szalik, szata, szatnia, szarlotka, szopa, szum, szuflada, szef, szept, szelki, szeryf, szept, szyja, szyba, szyna, szydło, szkoła, szklanka, sznurek, szpilka, szpak, szpital, szpulka, sztuka)
 - **głoska „sz” występuje w środku wyrazu** (kasza, daszek, paluszek, nosze, puszka, poduszka, kasztan, ptaszek, koszyk, koszula, uszy, wieszak, kalosze, kieszeń, muszla, poszewka, wierszyk, lepszy, biszkopt, gruszka, Warszawa, muszka, proszek, groszek)
 - **głoska „sz” występuje na końcu wyrazu**(kosz, mysz, kalosz, klosz, listonosz, tusz, kapelus, pióropusz, gulasz, marsz, dorsz, grosz, plusz, afisz, arkusz, bambosz, Mateusz, Mariusz, Łukasz)
5. Czytanie posegregowanych wyrazów. Głoskami, sylabami, w całości. Pojedynczo, chórem, parami znaczeniowymi (grupa przy pomocy N. dobiera wyraz, który logicznie i gramatycznie wiąże się z wybranym wyrazem. Przykłady:

otwiera szafę, układa poduszkę, zbiera kasztany, ptaszek śpiewa, zakłada szalik, długa szata, płaszcz w szatni, szum lasu, koszyk malin, marsz wojskowy, grosz w kieszeni, afisz teatralny.

N. powinien pomóc stworzyć uczniom pary wyrazów, dostosowując je do ich wieku i możliwości. Grupie wystarczą 4 do 5 takich wyrażen. Zadaniem grupy jest nauczyć się ich na pamięć. Wykonać ćwiczenia wymowy pod kierunkiem N.

Grupa dokonuje prezentacji: Przedstawiciel grupy pokazuje pozostałym mimiczną wersję wyrażenia: np. otwiera szafę. Grupa obserwuje i nazywa czynność. Otrzymują punkt od N. jeśli odgadną wyrażenie i wypowiedzą je zgodnie z zasadami wymowy. We wszystkich grupach powtarza się to samo ćwiczenie, choć zmieniają się wyrażenia. Następnie grupy sobie wzajemnie zadają pantomimiczne zagadki. Zadaniem ćwiczenia jest utrwalanie nowego słownictwa i poprawnej wymowy.

6. Krajobraz Polski. N. pokazuje uczniom fotografie znad Bałtyku i wprowadza wpadającą w ucho rymowankę:

Szumi las, szumi woda

rozpoczyna się przygoda. (N. powtarza ją wielokrotnie, nakłaniając uczniów do wspólnego powtarzania, mogą rymowankę wyklaskiwać, wyśpiewywać i bawić się nią na różne sposoby. Zabawa prowadzi do zapamiętania tekstu)

Następnie N. czyta opowiadanie:

Przygotowanie do czytania i rozumienia ze słuchu:

N. mówi: Wysłuchacie teraz opowiadania. Na pewno nie wszystko zrozumiecie. Postarajcie się z rozumieć i zapamiętać niektóre informacje:

Jak ma imię na bohaterka opowiadania?

Gdzie bohaterka się znajduje?

Jak wyglądają fale morskie?

Czego szum słyszy dziewczynka?

Jak nazywają się ptaki, które żyją nad morzem?

Helenka szła wzdłuż brzegu i słuchała miarowego szumu fal. Każda z nich zdawała się inna. Jedne były wysokie i gniewne, inne delikatne i ledwo widoczne, wciąż zmieniały odcie od niebieskiego, przez ciemnoszary aż do ciemnobrunatnego. Szczyty fal były jak białe czupryny. Helenka chciała wierzyć, że morze nie ma końca. Spoglądała w stronę białych stateczków na horyzoncie i zastanawiała się, kim są ludzie, którzy nimi płyną. Stopy dziewczynki tonęły w czystym i sypkim piasku, bo w kwietniu nie ma jeszcze turystów, którzy czasem nie dbają o porządek; tylko gdzieś leżały kolorowe ręczniki wiosennych plażowiczów albo ich parasole i parawany. Helenka spojrzała na chwilę w przeciwną stronę. Potężne wydmy obsadzone sosnami robiły wrażenie. Widać było jak wiatr porusza majestatycznymi koronami drzew. Wzmagał się coraz większy szum. Tylko na mewach nie robiło to najmniejszego wrażenia. Wiatr był ich żywiołem.

7. Zapisujemy słowo morze. Wzorcowy zapis na tablicy. Zakreślenie innym kolorem "rz" i objaśnienie N. dotyczące tego dwuznaku w języku polskim. Inne przykłady wyrazów z "rz".

brzeg, korzeń, rzeka, morze, rzeźba, rżęsa, wierzba, burza, grzyb, orzech, warzywa, dobrze, rowerzysta.

8. Praca w grupach. Gra słownikowa. Dzieci dostają paski z polskimi wyrazami. Ich zadaniem jest zakreślić te wyrazy, które zawierają dwuznak "rz". Następnie w grupie, wspomagani przez N. ćwiczą wymowę swoich wyrazów. Przykłady pasków:

koniec	wiersz	lato
domek	pomoc	kocyk
szafa	lew	płot
brzeg	marchew	marzec
słowo	burak	wata
rym	rżęsa	miasto
litera	kwiatek	córka
kret	ciastko	tata
kot	biurko	drzwi
wierzba	pokój	salon
pies	orzech	krowa
rzeka	woda	koza
mama	staw	zwierzę
sylaba	chłopak	las
burza	jajko	trawa
hasło	warzywo	moneta
lis	zeszyt	umysł
garnek	czapka	burza
	dobrze	sok
	baran	kubek

Zadanie domowe Narysuj wierzbę, morze, burzę, zwierzę i podpisz swoje obrazki.

Aneks

Krajobraz nadmorski : <http://www.moje-morze.pl/1107czw.html>

Piosenka wakacyjna do ewentualnego wykorzystania:

<https://www.youtube.com/watch?v=Sw4jcFyCSF0>

Lato, lato... - słowa piosenki

Lato, lato, lato czeka
Razem z latem czeka rzeka
Razem z rzeką czeka las
A tam ciągle nie ma nas

Lato, lato, nie płacz czasem
Czekaj z rzeką, czekaj z lasem
W lesie schowaj dla nas chłodny cień
Przyjedziemy lada dzień

Już za parę dni, za dni parę
Weźmiesz plecak swój i gitarę
Pożegnania kilka słów
Pitagoras bądźcie zdrów
Do widzenia wam canto, cantare

Lato, lato, mieszka w drzewach
Lato, lato, w ptakach śpiewa
Słońcu każe odkryć twarz
Lato, lato, jak się masz?

Lato, lato, dam ci różę
Lato, lato, zostań dłużej
Zamiast się po krajach włóczyć stu
Lato, lato, zostań tu

Pożegnania kilka słów
Pitagoras bądźcie zdrów
Do widzenia wam canto, cantare